

AgrOassis: Έργο Χρηματοδοτούμενο από το Πρόγραμμα LIFE για αντιμετώπιση της ερημοποίησης της γεωργικής γης 2022-2026

Το έργο LIFE-AgrOassis επικεντρώνεται στον γεωργικό τομέα της Κύπρου και της Ελλάδας, και ειδικότερα σε περιοχές που βρίσκονται σε πορεία ερημοποίησης σαν συνέπεια της κλιματικής αλλαγής και της ακατάλληλης χρήσης γης. Το έργο στοχεύει να προωθήσει δράσεις που θα περιορίσουν την υποβάθμιση και θα αναζωογονήσουν τα φυσικά συστήματα που στηρίζουν τις καλλιέργειες. Θα αναδείξει πιλοτικά, ωφέλιμες γεωργικές πρακτικές που υποβοηθούν τη διατήρηση του εδάφους και της υγρασίας. Στοχεύει στην αντικατάσταση σημερινών ενεργοβόρων πρακτικών που μειώνουν τη γονιμότητα του εδάφους και συντείνουν στη διάβρωση από τον άνεμο και την βροχή, οδηγώντας στην ερημοποίηση.

Το έργο βασίζεται σε **τρεις κύριες δράσεις** για τη στήριξη της γεωργίας, έναντι των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής:

- Τη μειωμένη ή μηδενική κατεργασία του εδάφους.
- Την εγκατάσταση φυτοφράκτων.
- Τη δημιουργία μονάδων κομποστοποίησης.

Εδαφοκάλυψη στα καρποφόρα και στα σιτηρά

Κομποστοποίηση

Φυτοφράκτης

1. Μειωμένη κατεργασία εδάφους στα σιτηρά και τα καρποφόρα (δενδρώδεις ή αροτραίες καλλιέργειες) (reduced ή minimum-tillage)

Η ελαχιστοποίηση της κατεργασίας του εδάφους θεωρείται αναγκαίο μέτρο για την αντιμετώπιση της διάβρωσης και της υποβάθμισης του εδάφους. Σκοπός της δράσης είναι η βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης, η αύξηση της υγρασίας, της οργανικής ουσίας και της μικροβιακής δραστηριότητας και κατ'επέκταση της παραγωγικής ζωής του εδάφους σε 3500 δεκάρια αγροτικής γης. Θα εφαρμοστούν μέθοδοι που αποφεύγουν την αναστροφή που κάνουν τα άροτρα (στελεχοκόπτης, δισκοσβάρνα στα σιτηρά, στελεχοκόπτης στα καρποφόρα), με στόχο να διατηρηθεί το μεγαλύτερο τμήμα των υπολειμμάτων της προηγούμενης καλλιέργειας ή της άγριας βλάστησης στην επιφάνεια του εδάφους (εδαφοκάλυψη). Με αυτό τον τρόπο, το έδαφος προστατεύεται από την επίδραση της βροχής και του ανέμου, η διακύμανση της θερμοκρασίας είναι πιο ήπια και περιορίζονται οι απώλειες υγρασίας από εξάτμιση. Όλα αυτά συντελούν στην αύξηση της βιοποικιλότητας και τη βελτίωση της γονιμότητας των εδαφών. Επιπλέον, με τη μειωμένη κατεργασία γίνεται και εξοικονόμηση καυσίμου, με όφελος στο εισόδημα των παραγωγών, αλλά και στη μείωση των αερίων του θερμοκηπίου λόγω της καύσης λιγότερου πετρελαίου. Επιπρόσθετα, περιορίζονται σημαντικά τα έξοδα για την προετοιμασία του εδάφους, που για τα σιτηρά, έχει αποδειχθεί ότι αποτελούν περίπου το 1/3 των συνολικών δαπανών μιας καλλιέργειας. Αν αυτό συνδυαστεί με μια βελτιωμένη, ή έστω μια πιο σταθερή παραγωγή, θα υπάρχουν σημαντικά οικονομικά οφέλη στον παραγωγό. **Οι αγρότες που θα συμμετάσχουν στη δράση θα λάβουν 15 ευρώ ανά δεκάριο ως υποστήριξη.**

Έργο συγχρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι μόνο του/των συγγραφέα/ων

και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του CINEA.

Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση, ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτά.

2. Ανασύσταση φυτοφρακτών

Μέσω της συγκεκριμένης δράσης θα εγκατασταθούν φυτοφράκτες, συνολικού μήκους 30 km, σε περιοχές επιρρεπείς στην ερημοποίηση, σε υποβαθμισμένα σημεία (π.χ. άκρες του αγροτικού δρόμου) και σε διαβρωμένη γη ανάμεσα στα χωράφια. Σκοπός της δράσης είναι η βελτίωση της οργανικής ύλης, η μείωση της θερμοκρασίας του εδάφους, η αύξηση της υγρασίας του εδάφους και η ενίσχυση της μικροβιακής δραστηριότητας. Επιπλέον, στόχος είναι η δημιουργία της απαιτούμενης ετερογένειας που θα μειώσει τη διάβρωση λόγω ανέμου και απορροής του νερού, δημιουργώντας παράλληλα έναν ευνοϊκό βιότοπο για ζώα. Τέλος, η χρήση ανθεκτικών στην ξηρασία καρποφόρων, μελισσοκομικών δένδρων και θάμνων για τη δημιουργία των φυτοφρακτών αναμένεται να προσθέσει στο εισόδημα του αγρότη. Η εγκατάσταση των φυτοφρακτών θα γίνει από την ομάδα του έργου με μεθόδους που θα ελαχιστοποιούν την ανάγκη ποτίσματος και με είδη φυτών που θα έχουν την έγκριση του αγρότη. **Οι αγρότες που θα συμμετάσχουν θα λάβουν 4,5 ευρώ ανά δεκάριο ως υποστήριξη.**

3. Κομποστοποίηση

Παραγωγή κομποστας από τα πράσινα σημεία και από πτηνοτροφικά απόβλητα και η εφαρμογή της σε μικρή κλίμακα (50 δεκάρια) σε επιλεγμένα χωράφια. Η συγκεκριμένη δράση θα αποτελέσει παράδειγμα επίδειξης της βελτίωσης της ποιότητας του εδάφους. **Οι αγρότες που θα συμμετάσχουν θα λάβουν 0,5 ευρώ ανά δεκάριο ως υποστήριξη.**

Επιπρόσθετες δράσεις του έργου LIFE-AgrOassis

Το LIFE-AgrOassis θα ασχοληθεί επίσης, με την τεκμηρίωση της επιτυχίας των δράσεων ώστε να περιληφθούν σε επιδοτούμενες πρακτικές. Η προσπάθεια ενισχύεται με τη δημιουργία πλατφόρμας επικοινωνίας μεταξύ επιστημόνων, τεχνοκρατών και αγροτών για την κλιματική αλλαγή, τη διεξαγωγή σεμιναρίων για γεωργούς, τη διοργάνωση ενός διεθνούς, διαδικτυακού συνεδρίου για επιστήμονες και τη δημιουργία οδηγού για τους αγρότες σχετικά με τη φύτευση φυτοφρακτών σε συνθήκες κλιματικής αλλαγής. Νοείται ότι σε κάθε συμμετέχοντα καλλιεργητή θα δίνεται προσωπική καθοδήγηση για τις ενέργειες που θα εφαρμόσει στη γη του.

Στο έργο συμμετέχουν: το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, με συντονιστή το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών και εμπλοκή των Τμημάτων Γεωργίας, Δασών και Περιβάλλοντος, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, το KES Research Centre, το Ίδρυμα Λαόνα για την Αναβίωση και Προστασία της Κυπριακής Υπαίθρου, η Ένωση Κυπρίων Αγροτών, η εταιρεία Παραδεισιώτης Λτδ, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων, ο Δήμος Σητείας και ο Τοπικός Οργανισμός Εγγείων Βελτιώσεων (Τ.Ο.Ε.Β) Ταυρωπού Καρδίτσας.

Λίγα λόγια για τις μορφές αειφορικής επεξεργασίας του εδάφους

Μειωμένη κατεργασία (reduced ή minimum-tillage) στα σιτηρά

Η μειωμένη κατεργασία χρησιμοποιείται ήδη από αρκετούς παραγωγούς, οι οποίοι προετοιμάζουν το έδαφος χωρίς όργωμα. Συνήθως, χρησιμοποιούνται δισκοσβάρνες, πολύδισκα και ελαφρού τύπου καλλιεργητές. Η προετοιμασία πρέπει να γίνεται λίγο πριν τη σπορά. Όλο το υπόλοιπο διάστημα, από τη συγκομιδή μέχρι τη σπορά, τα φυτικά υπολείμματα αφήνονται στην επιφάνεια για να προστατεύσουν το έδαφος.

Συστήματα αειφόρου κατεργασίας εδάφους στα καρποφόρα δένδρα

Για τις καλλιέργειες με καρποφόρα δένδρα το έργο θα εφαρμόσει τη μέθοδο της μη καλλιέργειας και κοπής της αυτοφυούς βλάστησης (mulching) μία φορά το χρόνο (ή το πολύ δύο φορές) με χρήση στελεχοκόπτη ή καταστροφέα. Η φυτική στρωμνή θα περιορίσει τις πολύ ψηλές θερμοκρασίες του εδάφους το καλοκαίρι και την απώλεια υγρασίας, ενώ μετά την αποικοδόμησή της θα συμβάλει στον εμπλουτισμό του εδάφους με οργανική ουσία. Το έργο θα εφαρμόσει την παραπάνω μέθοδο στην Κύπρο και στην Ελλάδα.

Για περισσότερες πληροφορίες: Δημήτρης Σαρρής, KES Research Centre (22 051800), Παναγιώτης Ντάλιας, Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών (22 403114) και Γιάννης Δημητρίου, Ένωση Κυπρίων Αγροτών (22 755678).

Ιστοσελίδα του έργου / αιτήσεις: www.lifeagroassis.eu | Facebook: [LIFE AgrOassis](https://www.facebook.com/LIFE-AgrOassis)